

Список використаної літератури

1. Белов М. В. Первое сербское восстание 1804 – 1813 гг. и Россия / М. В. Белов. – М.: Наука, 1980 – 1983. – 160 с.
2. Донченко С. Й. Развитие сербской государственности и Россия / С. Й. Донченко. – М.: ИСБ РАН, 1996. – 423с.
3. Достян И. С. Борьба сербского народа против турецкого ига XV – начало XIX в. / И. С. Достян. – М.: АН СССР, 1958. – 193 с.
4. Исламов Т. М. Формирование наций в Центральной и Юго-Восточной Европе. / Т. М. Исламов. – М.: Наука, 1981. – 360 с.
5. Никифоров К. В. Сербия в середине XIX в. (Начало деятельности по объединению сербских земель) / К. В. Никифоров. – М.: Институт славяноведения, 1995. – 184 с.
6. Павлюченко О. В. Россия и Сербии. 1888 – 1903. Дипломатические отношения, общественные связи / О. В. Павлюченко. – К.: Наук. думка, 1987. – 207 с.
7. Чубарьян А. О. История Европы: В 8 т. Т. 3: От средневековья к новому времени (конец XV – первая половина XVII в.) / А. О. Чубарьян. – М.: Наука, 1993. – 246 с.
8. Яровий В. І. Історія західних та південних слов'ян у XX ст. / В. І. Яровий. – К.: Либідь, 1996. – 416 с.

УДК 342.56

Семак О. В., студентка 124 групи, Чернігівський національний технологічний університет

Марушак О. А., асистент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, Чернігівський національний технологічний університет

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ. ІСТОРИЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Конституційний контроль, безумовно займає одне з провідних місць у системі державних органів. Його положення є підґрунтям для забезпечення захисту основоположних прав і свобод людини і громадянина. Конституційний контроль в Росії має вагомое значення, що залишило свій слід в історії країни.

Конституційний суд Російської Федерації – це судовий орган конституційного контролю, що самостійно і незалежно здійснює судову владу за допомогою конституційного судочинства [1]. Таке легальне визначення органу судового контролю надає Федеральний закон Російської Федерації «Про Конституційний Суд Російської Федерації» Джерела вказують, що М.С.Горбачов вперше вніс ідею створення такого органу, який би відповідав за додержання норм основного закону країни та інших нормативно-правових актів. На законодавчому рівні ця ідея знайшла своє втілення в статті 125 Конституції СРСР, де зазначалося, що Комітет конституційного нагляду (ККН СРСР) буде складатися з 23 висококваліфікованих фахівців – юристів і політологів; що до його складу будуть входити представники від кожної з 15 союзних республік; і що обиратися ККН СРСР буде з'їздом народних депутатів СРСР [2].

На другому з'їзді народних депутатів СРСР, 21-23 грудня 1989 року був прийнятий закон «Про конституційний нагляд в СРСР» і обраний голова С.С. Алексєєв. Основним завданням новоствореного органу була перевірка конституційності законопроектів, законів СРСР, а також актів вищих посадових осіб держави. За період функціонування з травня 1990 по грудень 1991 року ККН СРСР прийняв сміливі та на даний час ще актуальні рішення, щодо неконституційного порядку прийняття нормативно-правових актів, невідповідності законів Конституції, тощо. 19 серпня 1991 року в період державного перевороту, члени ККН (іх

було п'ятеро) зібралися на засідання. Для прийняття законного рішення повинно було бути 11 чоловік, тому було вирішено, що кожен особисто висловить занепокоєність та заклопотаність до Верховної Ради СРСР цієї ситуацією, яка на той час відбувалася в країні. Засоби масової інформації дуже вдало спотворили позицію членів ККН, і склалося враження що орган контролю схвалює дії ДКНС (Державного комітету надзвичайного стану), що на той момент встановлювала свавілля та свою владу в країні. «Комітет Конституційної ганьби» - таке прізвисько отримав ККН в результаті спотворення фактів журналістами. Досить довго необхідно було повертати свою репутацію суду та його апарату. У грудні 1991 року ККН перестав існувати за власним бажанням. Але важливо зазначити, що саме він був гарантом конституційної стабільності у непрості 90-ті роки. Існування такого органу свідчило, що керівництво прагне спрямувати країну на демократичний шлях, в основі якого лежить правовий захист конституційних прав і свобод громадян.

15 грудня 1990 в Конституції РРФСР вперше з'явилася згадка про Конституційний Суд. В поправці, яка була схвалена Другим з'їздом народних депутатів РРФСР, говорилося про те, що Конституційний Суд РРФСР повинен обиратися з'їздом РРФСР, і що порядок його діяльності повинен бути встановлений окремим законом. 30 жовтня 1991 відбулася перша робоча нарада Конституційного Суду РРФСР, а 14 січня 1992 року - перше засідання. На першому засіданні Конституційний Суд розглянув справу про перевірку конституційності Указу Президента РРФСР «Про утворення Міністерства безпеки і внутрішніх справ РРФСР», яким він об'єднав в один орган міністерства державної безпеки і внутрішніх справ.

Конституційний Суд визнав цей таким, що не відповідає Конституції. Суд вказав на те, що Президент, підписавши цей указ, перевищив свої повноваження. Також в постанові Конституційного Суду говорилося про те, що діяльність правоохоронних органів пов'язана з реальними обмеженнями прав і свобод громадян, у тому числі права на недоторканність особи, особистому житті, житла, таємниці листування, телефонних переговорів. Поділ і взаємне стримування служб державної безпеки і внутрішніх справ покликане забезпечити демократичний лад і є однією з гарантій проти узурпації влади.

Найдовшою справою за всю історію Конституційного Суду, слухання якої тривало майже півроку стала справа про перевірку конституційності указів Президента РФ, якими він у серпні 1991 року призупинив, а потім і припинив діяльність Комуністичної партії і фактично оголосив її поза законом. В рамках цієї ж справи Конституційний Суд перевіряв конституційність самих партій – КПРС і КП РРФСР. Багато дослідників вважають, що це справа виявилася найбільш незрозумілою. Мабуть, так відбулося, оскільки вона припала на період протистояння і розколу в суспільстві. І протидіючі сили хотіли радикального, вкрай лівого або вкрай правого (залежно від того, лівий або правий фланг вони представляли) ухилу. Конституційний Суд ухвалив миротворче рішення. Він визнав, що зрощення партійних структур з державною владою неприпустимо, однак вивів з-під удару рядових членів партії. Конституційний Суд вказав на те, що заборони на ідеологію в демократичній державі бути не може, відповідно неможлива і заборона на об'єднання в організацію людям з тими чи іншими переконаннями. В результаті і ті, хто захищав КПРС і КП РРФСР, і ті, хто хотів від Конституційного Суду «благословення» люстрації і покарання всіх колишніх комуністів, виявилися страшно розчаровані.

Рішенням, яке спричинило за собою самі драматичні наслідки, було те, яким Конституційний Суд визнав таким, що суперечить Конституції Указ Президента про розпуск з'їзду народних депутатів. 7 жовтня 1993 Президент Єльцин призупинив діяльність Конституційного суду. 12 грудня 1993 року на всенародному

референдумі була прийнята нова Конституція РФ. Стаття 125 нової Конституції заклала нові правові основи діяльності Конституційного Суду. Принципових змін порівняно з раніше діючим регулюванням діяльності Конституційного Суду всього два: відтепер Конституційний Суд втратив право розглядати справи за власною ініціативою і оцінювати конституційність дій тих чи інших посадових осіб, а також конституційність партій. Конституційний Суд перевіряє тільки нормативні акти і тільки за запитами або скаргами. У лютому 1995 року суд був повністю укомплектований [1].

Поточне десятиліття стало часом безперервного вдосконалення законодавчої основи та практичних механізмів роботи Конституційного Суду. Великий блок змін до Федерального конституційного закону «Про Конституційний Суд Російської Федерації» був прийнятий в листопаді 2010 року. В основному вони торкнулися питання вдосконалення процедури конституційного судочинства. Зокрема, Конституційний Суд отримав можливість, за певних умов, вирішувати справи без проведення слухань. Це дозволило Суду, скоротивши терміни розгляду ряду категорій справ, підвищити оперативність і ефективність захисту порушених прав і свобод громадян Російської Федерації.

У 2014 році була розширена компетенція Конституційного Суду в частині перевірки конституційності питань, що виносяться на загальноросійський референдум, а також у сфері вирішення колізій між російським законодавством і міжнародними правовими актами в їх інтерпретації міждержавними органами по захисту прав і свобод людини. Зміни 2010 і 2014 років також торкнулися правового регулювання ряду процедурних питань діяльності Конституційного Суду Російської Федерації, в тому числі в частині реалізації права громадян та їх об'єднань на звернення до Суду. У відповідності за ст.3 Федерального конституційного закону «Про Конституційний Суд Російської Федерації» від 24 червня 1994 року є подальшими змінами і доповненнями Конституційний Суд не тільки вирішує питання щодо перевірки нормативно-правових актів різного рівня, але й надає обов'язкові для виконання тлумачення Конституції Росії. У ст.79 вищезазваного закону вказується на те, що окремі нормативно-правові акти, чи їх положення, визнані неконституційними, втрачають законну силу з моменту винесення відповідного рішення Конституційним Судом. До речі, орган, що приймає такий акт не може надати йому юридичну силу шляхом повторного прийняття. Такі повноваження дозволяють зробити висновок, що орган конституційного контролю виконує не тільки правозастосовну функцію, але й правотворчу [4].

Про унікальність Конституційного Суду РФ говорить і те, що це єдиний орган, в прямий обов'язок якого входить «... підпорядкування політики права, політичних акцій та рішень – конституційно-правовим вимогам та формами» [1]. Роль Конституційного Суду в політичному процесі величезна. У той же час Конституційний Суд покликаний вирішувати виключно питання права і не за яких обставин не повинен віддавати перевагу політичній доцільності, намагатися оцінювати чиї б то не було практичні дії поза їх правових форм.

Практика Конституційного Суду, як зазначав Зорькін В.Д. – голова Конституційного суду, сприяє підвищенню ролі судової влади, а також зміцненню зв'язків між національною та міжнародною правовими системами, забезпечення активного входження Росії в міжнародний правовий простір, у тому числі правове поле Європи [3]. Одним із повноважень Конституційного суду є перевірка не набравши чинності договорів міжнародного права. Визнання ним такого договору конституційним відкриває договору дорогу через парламент для набрання ним чинності. Це є необхідним для уникнення колізій у міжнародному і національному законодавстві.

Отже, можна з упевненістю сказати, що від моменту створення орган конституційного контролю пройшов досить важкий шлях і сьогодні він виступає гаран-

том дотримання прав та свобод громадян, забезпечуючи тлумачення та надання оцінки нормативно-правовим актам. Використовуючи у своїй діяльності практику міжнародного законодавства сприяє імплементації правових норм. Особливістю Конституційного Суду є те, що в ньому знаходять захист своїх прав не тільки окремі громадяни за конституційними скаргами, а й за допомогою широкої сфери його повноважень, здійснюється захист основних прав і свобод громадян Російської Федерації. Безперечно, Конституційний суд виступає гарантом Конституції і сприяє її захисту і збереженню, що є основним та найважливішим його завданням та займає провідне місце в ієрархії судової системи.

Список використаної літератури

1. Федеральний конституційний закон від 21.07.1994 N 1-ФКЗ (ред. від 04.06.2014) «Про Конституційний Суд Російської Федерації».
2. Історія Конституційного суду Російської федерації [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ksrf.ru/ru/Info/History/Pages/default.aspx>.
3. Зорькін В. Д. «Імплементація рішень Європейського суду по правам людини в практиці конституційних судів країн Європи» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://sutyajnik.ru/rus/echr/school/news/zorkin.htm>.
4. Миронов В. И. Трудове право Росії. Підручник / В. И. Миронов. – М.: ООО «Журнал «Управління персоналом», 2004. – с. 26

УДК 340.15:341

Суботкін В., студент I курсу, гр. ПР-142 юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій, Чернігівський національний технологічний університет
Козинець О. Г., к. і. н., доцент, зав. кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій, Чернігівський національний технологічний університет

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЄДНАННЯ ТЕХАСУ ДО США

Безперечним лідером західної цивілізації є Сполучені Штати Америки. Вони закріпили за собою домінуючу роль на світовій арені. Але Сполучені Штати Америки пройшли не легкий путь, щоб закріпити за собою статус безперечного лідера західної цивілізації. Історія США дуже різноманітна і цікава. Одним із цікавих фактів історії США є саме приєднання Техасу.

Метою дослідження є нормативне забезпечення приєднання Техасу до США та значення приєднання для державотворення США.

Так, 6 листопада 1528 р. конкістадор Альвара Нуньеса Кабеса де Вака вступив на територію Техасу, після чого був узятий в полон корінними жителями, якими були індіанські племена Біда, Апачі, Команчі, Атапакан та інші. Близько 6 років довелося провести чужинцеві в Техасі, щоб налагодити відносини з місцевими племенами. Лише з плином часу конкістадору вдалося врятуватися з полону, після якого він відправився до Мексики і став головним дослідником районів Техасу.

Починаючи з 1541 р., на територію Техасу відправлялися численні експедиції, які завершувалися невдачами через постійні зіткнення з місцевими жителями. Проте, чергова битва з індіанцями в 1682 р. стала причиною утворення першого поселення іспанців на території штату.

1685 р. став часом, коли на територію Техасу ступили французи. Керівник експедиції з Франції Рене де Ла Саль шукав гирло повноводної річки Міссісіпі, але через погану навігацію опинився біля берегів Техасу. Протягом двох років фран-